

Osaamisen varmistaminen

Osaamisen varmistaminen 1: Koulutusmäärät ja koulutuksen kehittäminen

Taustaa

- Vanhuspalvelulain muutokseen liittyen on linjattu, että lähihoitajien koulutuspaikkoja lisätään 5000:lla vuosina 2020–2024 ja sairaanhoitajien koulutuspaikkoja 1000:lla vuosina 2020–2022.
- Vuosina 2020–2022 korkeakoulujen aloituspaikkoja on lisätty
  - vuoden 2020 4. lisätalousarvioehdotukseen sisältyneillä varoilla,
  - vuosien 2021–2024 korkeakoulujen valtionrahoituksen sisältyvästä strategiaperusteisen rahoituksen ohjelmaosuudesta,
  - ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraisella rahoituksella, ja
  - Suomen kestävän kasvun ohjelman (elpymis- ja palautumissuunnitelman) rahoituksella.
- Näillä kohdennettiin lisäaloituspaikkoja
  - yliopistoille yhteensä runsaat 7500 ja ammattikorkeakouluille runsaat 4700.
  - näistä terveys- ja hyvinvointialalle, lääketieteisiin sekä psykologiaan kohdentuu runsas 2500 lisäaloituspaikkaa, eli n. 21% kaikista lisäaloituspaikoista.
- Korkeakoulut ovat nostaneet aloituspaikkamääriä myös omalla perusrahoituksellaan.

Ammattikorkeakoulujen terveys- ja hyvinvointialojen tutkintoon johtava koulutus, paikan vastaanottaneet 1 syklin koulutuksessa (ammattikorkeakoulututkinto)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Terveys- ja hyvinvointi, yleiset koulutusohjelmat		30	24	24	24	18		123
Suun terveydenhuolto	168	183	138	198	162	153	168	1 170
Hoitotyö	3 669	5 511	5 340	5 454	5 379	6 342	6 618	37 248
Terveystekniikka, kuvantaminen ja bioanalytiikka	429	558	492	540	534	603	588	3 729
Kuntoutus	885	1 197	1 203	1 134	1 101	1 239	1 293	7 977
Terveys, monialaiset koulutusohjelmat	159	183	150	168	168	207	222	1 254
Sosiaalityö ja -ohjaus	2 202	3 111	3 102	3 168	3 246	3 708	4 071	22 404
Yhteensä	7 509	10 770	10 449	10 686	10 611	12 261	12 945	73 293

Vuoden 2022 tiedot puuttuvat vielä tutkinnon aloitussyklin mukaan jaoteltuna. Vuoden 2022 osalta koko aloittajamäärä ei vielä selvillä, joten luku tässä ei lopullinen.

Lähde: opintohallinnon tietopalvelu Vipunen

Paikan vastaanottaneet, ammattikorkeakoulujen terveys- ja hyvinvointialojen tutkintoon johtava koulutus, AMK ja YAMK

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Terveys- ja hyvinvointi, yleiset koulutusohjelmat	825	1 287	1 425	1 689	1 590	2 037	2 376	11 001
Suun terveydenhuolto	168	186	138	204	165	156	168	1 173
Hoitotyö	3 774	5 679	5 541	5 592	5 529	6 480	6 855	37 689
Terveystekniikka, kuvantaminen ja bioanalytiikka	429	582	495	561	576	648	633	3 891
Kuntoutus	900	1 224	1 230	1 161	1 116	1 266	1 329	8 094
Terveys, monialaiset koulutusohjelmat	180	204	177	192	192	303	315	1 533
Sosiaalityö ja -ohjaus	2 409	3 309	3 351	3 396	3 501	3 984	4 380	23 916
Yhteensä	8 685	12 471	12 354	12 792	12 648	14 856	16 038	85 956

Osaamisen varmistaminen 1: Koulutusmäärät ja koulutuksen kehittäminen – *Vuodet 2022-23* (1/2)

- Laaditaan kokonaiskuva nykyisistä koulutusmääristä ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulutuksessa ja yliopistokoulutuksessa
- Arvioidaan tarve ja käytännön mahdollisuudet koulutusmäärien lisäämiselle sekä tehdään ehdotukset mahdollista koulutusmäärien. Työssä huomioidaan kaikki koulutusmuodot: tutkintokoulutusten lisäksi työvoimakoulutus, lisäkoulutus ym.
- Varmistetaan hoiva-avustajakoulutuksen riittävyys, yhdenmukaisuus ja tasalaatuisuus. Hoiva-avustajakoulutus on TEM:n hallinnonalalla niin sanottua vos-työvoimakoulutusta. Syksyn 2022 aikana ELY:t käyvät neuvotteluja oman alueensa koulutuksen järjestäjien kanssa ja sen pohjalta TEM tekee esityksen vuosittaisesta opiskelijatyövuosien määrästä.

Osaamisen varmistaminen 1: Koulutusmäärät ja koulutuksen kehittäminen – *Vuodet 2022-23 (2/2)*

- Valmistellaan sote-järjestämislain asetus täydennyskoulutuksen toteuttamisesta kaikille sote-ammattiryhmille. Käynnistetään laaja yhteistyö asetukseen liittyvien suositusten tuottamisessa niin, että ne tukevat osaamisen johtamista.
- Valmistellaan mallit eri ammattiryhmien nopeille täydennyskoulutuksille sote-alalle palaaville sote-ammattihenkilöille
- Lisätään kansallista ohjausta ammatti- ja erikoisammattitutkintojen hyödyntämisestä
- Arvioidaan erikoistumiskoulutusten vastaavuutta työelämän ja henkilöstön tarpeisiin
- Kehitetään koulutuksen rakenteita ja perustutkinnon jälkeisten koulutuspolkujen nopeuttamista siten, että osaavan työvoiman saatavuus paranee
- Vahvistetaan erikoislääkärikoulutuksen kansallista ohjausta varmistamaan eri erikoisalojen tarpeeseen vastaaminen.

Osaamisen varmistaminen 2: Työnjaon ja tehtävärakenteen kehittäminen

Taustaa

- Henkilöstön saatavuuden ja riittävyden turvaaminen jatkossa edellyttää sote-ammattilaisten henkilöstöresurssin huolellista kohdentamista siten, että sillä voidaan vastata asiakkaiden ja potilaiden tarpeisiin parhaiten, siten että kaikkien työntekijäryhmien osaamisen hyödynnetään tehokkaasti.
- Jotta työnjako onnistuisi, on myös kelpoisuusvaatimuksia tarkasteltava uudelleen. Kelpoisuusvaatimusten lähtökohtana on ollut asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistaminen, mitä on edelleen pidettävä tärkeänä päämääränä. Tällä hetkellä kelpoisuusvaatimukset on pääosin sidottu tutkintoihin. On syytä pohtia, miten kelpoisuusvaatimuksia voisi joustavoittaa osaamisen (eikä tutkinnon) määrittelyn kautta. Ammattihenkilölainsäädännön uudistamistarpeet on myös arvioitava ja yhdenmukaistettava valvontakäytäntöjä.

Osaamisen varmistaminen 2: Työnjaon ja tehtävärakenteen kehittäminen – Vuodet 2022-23

- Hoiva-avustajien määrää tehostetun palveluasumisen yksiköissä lisätään.
  - Valvira on kesäkuussa 2022 yhdessä aluehallintoviranomaisten kanssa antanut ohjeen, joka mahdollistaa hoiva-avustajien merkittävän lisäämisen ympärivuorokautisen hoidon yksiköissä.
  - Alkusyksystä 2022 selvitetään hoiva-avustajien tarvetta julkisissa ja yksityisissä palveluissa kyselyllä ja suunnitellaan jatkotoimet.
- Hoiva-avustajasta lähihoitajaksi -opintopolkua tuetaan mm. oppisopimuskoulutuksena
- Selvitetään mahdollisuudet yhtenäiseen linjaukseen sosiaalisen toimintakyvyn henkilöstön käytöstä asiakkaiden tarpeisiin vastaavan työntekijä/osaamispohjan lisäämiseksi (Vanhuspalvelulain 3 a §)
  - Alkusyksystä 2022 selvitetään sosiaalisen toimintakyvyn henkilöstön käyttöä ja lisäyspotentiaalia julkisissa ja yksityisissä palveluissa kyselyllä ja suunnitellaan jatkotoimet.
- Selvitetään sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien työnjakoa ja mahdollista asetusvalmistelua
- Lisätään asiakkaan kotiin tuotavaa perhehoitoa erityisesti omaishoidon vapaapäivien toteuttamisessa. Työnjaon selkiyttäminen kotihoidon ja ns. kiertävien perhehoitajien välillä
- Lisätään fysioterapeuttien suoravastaanottoja ja arvioidaan muiden ammattihenkilöiden suoravastaanottotoiminnan mahdollisuudet.
- Tehtävärakenteen kehittäminen tehdään yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa.

Osaamisen varmistaminen 3: Kansainvälinen rekrytointi

Taustaa

- Useissa sosiaali- ja terveysalan ammattiryhmissä ulkomaisen työvoiman osuus on 3 - 4 % luokkaa.
- "Pyöreän pöydän" keskusteluissa todettiin tavoitteena olevan 10 % osuus. Laillistamisen ja sitä tukevan koulutuksen kehittäminen on edellytys sille, että kasvaviin kansainvälisen rekrytoinnin tarpeisiin voidaan vastata.
- Laillistamisen ja työmarkkinoille pääsyn nopeuttaminen, työssä tapahtuvan oppimisen hyödyntäminen, koulutustarjonnan skaalautuminen ja valtakunnallinen digitaalinen tarjonta ovat keinoja tavoitteeseen pääsemiseksi. Toimilla tuetaan erityisesti sairaanhoitajien rekrytoimista Suomeen.
- Vuonna 2022 Suomeen yli 35 000 ukrainalaista on jättänyt tilapäisen suojelun hakemuksen. Elokuun 2022 tietojen mukaan n. 130 ukrainalaista lääkäriä tai hoitajaa on ilmoittautunut työnhakijaksi.
  - Myös hoiva-avustajat lasketaan henkilöstömitoitukseen, joten heiltäkin on nähty tarpeelliseksi edellyttää tehtäviin soveltuvaa koulutusta; tämä pätee myös Ukrainasta tulleisiin
  - Käytännön työssä tarvitaan myös kielitaitoa

Osaamisen varmistaminen 3: Kansainvälinen rekrytointi – Vuodet 2022-23 (1/2)

- Muodostetaan näkemys, missä määrin tarpeeseen vastataan a) koulutusperusteisella maahanmuutolla ja missä määrin b) työperusteisella maahanmuutolla.;
- Muodostetaan näkemys, minkä verran henkilöstöä tavoitellaan a) EU/ETA-alueelta, b) kolmansista maista ja c) paluumuuttajina.
- Selvitetään minkä verran ja missä maissa suomalaisia sote-alan ammattilaisia työskentelee
- Laaditaan toteutussuunnitelma laillistusprosessin ja sitä tukevan pätevyityskoulutuksen kehittämiseksi ja vakinaistamiseksi.
- Laaditaan kansainvälisten parhaiden käytänteiden esikuva-analyysi
- Lähtömaakoulutuspalvelutuotteen käynnistäminen ja vakinaistaminen EU/ETA-alueella

Osaamisen varmistaminen 3: Kansainvälinen rekrytointi – *Vuodet 2022-23 (2/2)*

- Käynnistetään työnvälityspalvelun kehittämishanke rekrytointiin kolmansista maista
- Käynnistetään tunnustelut kahdenvälisistä sopimuksista kansainväliseen työnvälitykseen 1-2 kolmannen maan kanssa
- Selvitetään mahdollisuudet perheenyhdistämisen toimeentuloedellytysten tarkasteluun työperusteisten lupien näkökulmasta.
- Selvitetään kielitaitovaatimuksia ja tarve ja mahdollisuudet valtakunnalliseen kielikoulutukseen
- Laaditaan ehdotukset siitä, miten
  - laillistamisprosessia ja sitä tukevaa koulutusta tulisi kehittää
  - oleskelulupaprosessia ja muita viranomaisprosesseja tulisi kehittää
  - ulkomaisen työvoiman laillistamista tukeva koulutus tulisi rahoittaa.

Tilannekatsaus muista strategisista kärjistä

Tietopohja-analyysi ja ennakointi

- Esiselvitys ohjelman sivustolla <https://stm.fi/sotehenkilosto/tietopohja>
  - Esiselvityksen saattaminen STM:n julkaisuksi on myös työn alla
  - Tietopohja nykytilanteessa sekä tunnistetut tietopuutteet ja tietojen yhteensovittamisen mahdollisuudet tietojohdamisen näkökulmasta
- Ennakoinnin työpaja ti 13.10. klo 9-13
  - Sote-työvoimatarpeen määrällinen ennustaminen ja ennakointi
  - Mitä eri tahoilla tällä hetkellä tehdään
  - Toteutetaan teamsilla ja kutsu työryhmän ja alatyöryhmien jäsenille

Hyvän työn edellytykset

Kartoitusvaihe 2022-23

- Selvitetään ja kuvataan keinoja, joilla voidaan toteuttaa hyvän työn edellytyksiä sote-alalla
- Alkanut
- Syyskuun alussa alkavat neuvottelut Työterveyslaitoksen kanssa
  - Eri toimijoiden tekemän työn systemaattinen kokoaminen
  - Tutkimusnäytön kokoaminen

Työn vaikuttavuuden parantaminen

- Strateginen kärki koskien työn vaikuttavuuden parantamista käsitellään työryhmän seuraavassa kokouksessa